

Урок 4

lernu!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Цей проект співфінансується Європейською комісією. Ця публікація відображає погляди лише авторів, і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

<https://lernu.net/instruado?lang=uk>

Весь вміст цього веб-сайту, зокрема тексти, зображення та графіки, захищені авторським правом. Якщо прямо не зазначено інше, авторські права належать *lernu.net* та ліцензовані відповідно до [Creative Commons Attribution – Noncommercial – Distribution under the same conditions 4.0 International](#) license.

Числівники

nulo = нуль

unu = один

du = два

tri = три

kvar = чотири

kvin = п'ять

ses = шість

sep = сім

ok = вісім

naŭ = дев'ять

dek = десять

cent = сто

mil = тисяча

miliono = мільйон

Більші числа утворюються поєднанням простих числівників наступним чином:

mil ducent tridek ok = 1238

cent kvindek tri mil okcent tridek sep = 153.837

ok plus tri estas dek-unu = $8 + 3 = 11$

dek-kvin minus ses estas naŭ = $15 - 6 = 9$

Напря́м

В есперанто після прийменника зазвичай іде називний відмінок:

post mi = після мене

sen ŝi = без неї

en domo = в будинку

Але після прийменників, що позначають місце, може йти знахідний відмінок, вказуючи таким чином на рух у напрямку того місця:

Mi iras en la domon. = Я йду в дім.

Ili manĝas en la domo. = Вони їдять у будинку.

La kato saltis sur la tablon. = Кіт стрибнув на стіл.

La kato saltis sur la tablo. = Кіт стрибав на столі.

oni

Неозначений особовий займенник **oni** вживається, коли підмет невідомий або неважливий.

Oni manĝas. = Їдять.

Oni sidas. = Сидять.

si

Займенник **si** (у знахідному відмінку **sin**) вказує, що об'єкт певної дії є водночас суб'єктом, виконавцем:

Li lavas sin. = Він миється.

Ŝi rigardas sin. = Вона оглядає себе.

Ili kantas al si. = Вони собі співають.

Займенник **si** вживається лише в третій особі:

Mi rigardas min. = Я оглядаю себе.

Ili rigardas sin. = Вони оглядають себе.

se

В реченнях, що описують нереальні ситуації, вживається підрядний сполучник **se**.

se = спол. якщо; якби

Se mi malsanas, mi malmulte manĝas. = Якщо я хворію, я мало їм.

Kiam mi malsanis, mi malmulte manĝis. = Коли я хворів, я мало їв.

re-

Префікс **re-** вказує на повторюваність або зворотність дії у просторі чи часі.

revidi = побачити знову

redoni = віддати назад, повернути

remeti = покласти, поставити назад

▼ Блок 15 (сесії 29-30)

Навчальні цілі

- ознайомитися з префіксом **RE-**
- ознайомитися із вживанням знахідного відмінка на позначення напрямку
- вивчити нові слова
- навчитися лічити

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

Підготовка

- Звукозаписи **1, 2**
- Копії **M1**
- Картки з числами **M2**
- Копії **M3**

Нові слова

letero = лист

kien = куди

foto = фото(графія)

unu = один

kiam = коли

du = два

re- = префікс, що вказує на повторення або зворотність дії

tri = три

tie = там

kvar = чотири

mano = рука

kvin = п'ять

kolere = сердито

ses = шість

fariĝi = зробитися, стати

sep = сім

ruĝa = червоний

ok = вісім

fali = падати, впасти

naŭ = дев'ять

botelo = пляшка, бутель

dek = десять

interese = цікаво

mil = тисяча

План навчання

---

20 хв. Роздайте текст **M1** і прослухайте звукозапис **1**.

Прочитайте й перекладіть його разом. Нехай учні прочитають по дві фрази і знов їх перекладуть. Дійшовши до кінця тексту, вони починають заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише щодо правильності вимови і за потреби з перекладом.

Зверніть увагу учнів на нову граматику: префікс **RE-** і знахідний відмінок на позначення напрямку. Необхідно, щоб учні мали достатньо можливостей повправлятися у вживанні цих елементів граматики. Знахідний відмінок для напрямку найлегше вивчити, коли просто зустрічаєш і вживаєш його в численних прикладах, а не вчиш натомість граматичне пояснення.

---

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

---

10 хв. Пауза

---

10 хв. Вправа для вивчення префікса **RE-**: разом з класом придумайте дієслова, значення яких можна змінити додаванням префікса **RE-** й осмисліть їхні значення. Далі кожен учень знаходить собі дієслова й будує 3 речення, де будуть дієслова із префіксом **RE-**.

Приклади: **rekoleri**, **refariĝi**, **revidi**, **relerni**...

---

10 хв. Роздайте картки з числами **M2** для вправи на утворення числівників: напишіть на дошці кілька чисел від 11 до 99 і попросіть учнів скласти відповідні числівники на есперанто.

---

20 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

---

20 хв. Роздайте діалог **M3**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

Задайте домашнє завдання

Miaj leteroj (1-a parto)

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

UNU

1

DU

2

TRI

3

KVAR

4

KVIN

5

SES

6

SEP

7

OK

8

NAŮ

9

DEK

10

CENT

100

MIL

1000

Maja Kien vi iras?

Petro Mi kunvenos kun kvar miaj geamikoj.

Julia Kie vi havas la kunvenon?

Petro Kun unu antaŭ la lernejo, kun la dua en la kinejo, kun la tria en la trinkejo kaj kun la kvara hejme.

Julia Ĉu mi povas veni kun vi?

Petro Vi povas, sed ne estos interese. Kiam ni estos hejme ni lernos kanti la kanton Dek boteloj.

Julia Ho, mi ŝatas kanti.

Petro Bone, venu.

М4 Домашнє завдання

Напишіть 10 чисел із проміжку між **10** та **99** і утворіть слова для цих чисел.

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

▼ Блок 16 (сесії 31-32)

Навчальні цілі

- вивчити нові слова
- повторити граматику з попередніх уроків

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

Підготовка

- Звукозаписи **3, 4**
- Копії **M5**
- Копії **M6**
- Копії **M7**
- Копії **M8**

Нові слова

pardon	= вибачати, прощати	sola	= один, єдиний, сам; самотній	lasta	= останній
plu	= далі; більше, ще	fermi	= закривати	muro	= стіна; мур
devi	= мати, мусити, бути повинним, зобов'язаним	trankvila	= спокійний	meti	= класти, ставити, поміщати
pordo	= двері	inter	= між, серед	akcidento	= нещасний випадок
ricevi	= отримувати	vera	= справжній	montri	= показувати
preni	= брати, взяти	stari	= стояти	nur	= лише
aŭdi	= чути	kiom	= скільки	oni	= хтось, люди, вони; займенник, який відповідає 3-й особі множини в безособових реченнях, коли виконавець дії невідомий або неважливий
sia	= свій (своя, своє)	pendi	= висіти	tiam	= тоді
ĉe	= при, на, у, за, біля			piedo	= ступня, стопа

План навчання

---

20 хв. Роздайте текст **M5** і прослухайте звукозапис **З**.

Прочитайте й перекладіть його разом. Нехай учні прочитають по дві фрази і знов їх перекладуть. Дійшовши до кінця тексту, вони починають заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише щодо правильності вимови і за потреби з перекладом.

---

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

---

10 хв. Вправа на відпрацювання займенника **Si**: попросіть учнів за наведеними нижче зразками написати 4 власні або напишіть на дошці фрази зі своєї мови й попросіть учнів перекласти їх на есперанто.

Приклади:

Mi rigardas min. Vi rigardas vin. Li rigardas sin. Ŝi rigardas sin. Ĝi rigardas sin. Ni rigardas nin. Ili rigardas sin. Mi amas min, vi amas vin. Mi demandas min. Vi demandas vin. Li demandas sin.

---

10 хв. Роздайте **M6** або запишіть фрази з **M6** на дошку. Щоб попрактикуватися у вживанні знахідного відмінка на позначення напрямку, попросіть учнів знайти, наприклад, фразу, де йдеться про дорогу до школи. Учні знаходять фразу, читають і перекладають її. Після того, як усі фрази перекладено, учитель в ході бесіди з учнями повинен з'ясувати, чи зрозумілі їм поняття знахідного відмінка на позначення напрямку.

---

10 хв. Пауза

---

20 хв. Роздайте діалог **M7**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

---

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

---

10 хв. Разом прочитайте, перекладіть і заспівайте пісню **M8**.

Задайте домашнє завдання

Miaj leteroj (2-a parto)

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M6 Управа

Li iras en lernejon.

Ŝi metas leteron sur la tablon.

Ili eniris en la ĉambron.

Li remetis sian kukon sur la seĝon.

Ili iris hejmen.

- A** Kiom koston via nova aŭto? Oni diras ke tre multe.
- B** Jes. Ĝi koston inter 10.000 kaj 15.000 eŭrojn. Ĉu ankaŭ vi volas novan aŭton?
- A** Ne. Mi ne ricevis multan monon de miaj gepatroj. Oni parolas ke mi ricevos pli multan monon en laborejo. Eble.
- B** Kiam vi laste havis novan aŭton?
- A** En 2006.
- B** Pardonu. Nun mi devas iri por redoni 200 eŭrojn al mia amiko.
- A** Vi vere havas bonajn amikojn kiuj donas al vi 200 eŭrojn.
- B** Estas vero. Ĝis revido.

Dek boteloj

Dek boteloj pendas sur la mur'

Sed se akcidente falas unu nur, tiam naŭ boteloj pendas sur la mur'.

Naŭ boteloj pendas sur la mur' sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ok boteloj pendas sur la mur'.

Ok boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam sep boteloj pendas sur la mur'.

.....

Du boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam unu botelo pendas sur la mur'.

Unu botelo pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam nurodoro restas sur la mur'.

Мелодія: [YouTube](#)

М9 Домашнє завдання

Завершіть фрази.

Mi iras _____ la domon.

La kato saltis _____ la tablon.

Ŝi iras _____ la ĉambron.

La patro sidis _____ seĝo.

Ana metas paperojn _____ la tablon.

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

▼ Блок 17 (сесії 33-34)

Навчальні цілі

- вивчити нові слова
- повправлятися у вживанні афіксів, числівників і знахідного відмінка на позначення напрямку
- поглибити своє розуміння тексту за допомогою перекладу

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

Підготовка

- Звукозаписи **5, 6**
- Копії **M8**
- Копії **M10**
- Копії **M11**
- Копії **M12**
- Копії **M13**

План навчання

---

10 хв. Прослухайте звукозапис **5**. Прочитайте разом весь текст **M10**.

Нехай учні прочитають по два речення і перекладуть їх ще раз. Коли вони дійдуть до кінця тексту, то почнуть заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише з правильністю вимови і за потреби з перекладом.

---

10 хв. Роздайте **M11**.

Спочатку учням слід перекласти слова зі списку, потім кожен з учнів має написати 4 фрази із словами зі списку. Таким чином вони відтреновують вживання **-EJ-**, **-UL-**, **-EBL-**, **-IN-**, **-IST-** і префіксів **RE-**, **MAL-**, **GE-**.

---

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

---

20 хв. Роздайте діалог **M12**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

---

10 хв. Пауза

---

10 хв. Перекладіть групою пісню **M8** і проспівайте її разом.

---

10 хв. Роздайте **M13**. Учні вписують пропущені слова.

---

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

Задайте домашнє завдання

Miaj leteroj

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M11 Вправа

Перекладіть своєю мовою.

portistino

gekantistoj

amikejo

malsanulo

malsanulejo

redoni

kunsidejo

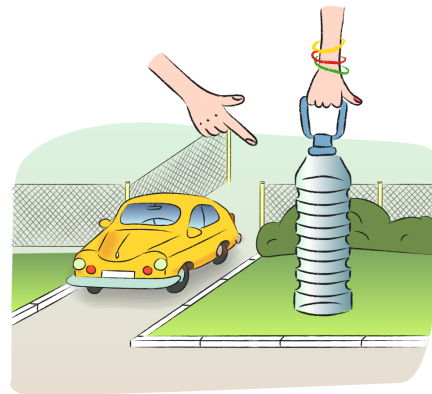
nekomprenebla

neebla

malgrandulo

Напишіть 4 фрази із 4 словами зі списку.

- Ivo** Kion vi havas en la mano?
- Maria** Botelon.
- Ivo** Kie vi prenis la botelon?
- Maria** Hejme el la kuirejo.
- Ivo** Kaj kien vi portas ĝin?
- Maria** Mi portas ĝin en mian aŭton.
- Ivo** Bone. Por kio la botelo devas esti en la aŭto?
- Maria** En ĝi estas trinko por trinki kiam mi veturos en ĝi.

M13 Вправа

Завершіть фрази.

Ana kaj Marko iris _____ la strato.

Ili venis _____ kafejo, iris _____ tablo kaj vidis la patro _____ sidi _____ seĝo.

Ana metis tri kukojn sur seĝ _____.

Ŝi _____ metis poste la kukojn sur la tabl _____.

М14 Домашнє завдання

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

▼ Блок 18 (сесії 35-36)

Навчальні цілі

- відпрацювати лексичний запас
- повторити афікси
- звернути увагу учнів на важливість порядку слів у реченні

Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

Підготовка

- Звукозаписи **5, 7**
- Копії **M10**
- Копії **M15**
- Копії **M16**
- Копії **M17**

План навчання

---

10 хв. Роздайте вправу **M15** на відпрацювання суфіксів. Ще раз коротко поясніть значення суфіксів. Потім задайте учням заповнити таблицю.

---

10 хв. Прослухайте звукозапис **5**. Прочитайте разом весь текст **M10**.

Нехай учні прочитають по два речення і перекладуть їх ще раз. Коли вони дійдуть до кінця тексту, то почнуть заново, але цього разу без перекладу. Вчитель допомагає лише з правильністю вимови і за потреби з перекладом.

---

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

---

20 хв. Роздайте діалог **M16**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

---

10 хв. Пауза

---

20 хв. Поверніться до сценки з уроку 2 (**M17**).

Утворіть групи по три учні. Їм треба перекласти і розіграти сценку у групах.

---

5 хв. Нелінгвістична ігрова пауза

Задайте домашнє завдання

M15

Вправа

Напишіть слова із суфіксом, доданим у правильному місці (наприклад, **kuirejo**, **kuiristo**, **kuiristino**, **kuirebla**, **rekuiri**). Перекладіть і запишіть переклад біля слова.

	-EJ-	-UL-	-EBL-	-IST-	-IN-	RE-
kuiiri						
instrui						
sporti						
porti						
trinki						
manĝi						
skribi						
kanti						

- Petro** Saluton. Mi ne vidis vin longe, kie vi estis?
- Ana** Okazis malbono. Mi falis kaj estis en malsanulejo.
- Petro** Ho, mi ne sciis tion. Ĉu nun vi povas iri kun mi en kinejon?
- Ana** Jes. Kiun filmon vi volas rigardi?
- Petro** Kriminalan filmon.
- Ana** Mi ne ŝatas tiajn filmojn. Mi volas vidi amfilmon.
- Petro** Bone. Kie ni povas rigardi amfilmon?
- Ana** En kinejo ĉe la lernejo. Ni rapidu.

Mi ne volas manĝi

Patrino (al infano)

Manĝu!

Infano Mi ne volas!

Patrino Manĝu! Estu bona! Manĝu!

Infano Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.

Patrino (al la patro)

Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)

Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)

Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona. Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?

Infano Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.

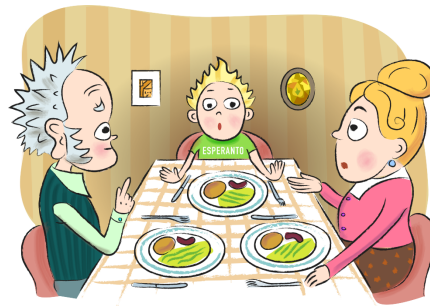
Patro Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!

Infano (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)

Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)

Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

М18 Домашнє завдання

Складіть змістовне речення. Приділіть увагу порядку слів у реченні.

Skribis mi Marko al leteron.

Vera ĝi amletero estas.

Letero ankaŭ foto en la estis lia.

Eniris mian mi ĉambron rapide en.

Mano en foto ŝia estis ankaŭ la.

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.